

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

02 decembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Boico Victor, Toma Nadejda,

a examinat admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către partea vătămată Burduja Serghei împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 februarie 2020, în cauza penală în privința lui

Banari Cătălin xxxxxx, născut la xxxxxxx.

Termenul examinării cauzei:

Prima instanță: de la 31.07.2018 pînă la 07.05.2019;

Instanța de apel: de la 30.05.2019 pînă la 18.02.2020;

Instanța de recurs: de la 24.06.2020 pînă la 02.12.2020;

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătorei Căușeni (sediul Ștefan Vodă) din 07 mai 2019, cauza fiind examinată în procedura simplificată prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală, Banari Cătălin a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzută de art. 192¹ alin. (2) lit. c) Cod penal și stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 2 ani.

În temeiul art. 90 Cod penal, executarea pedepsei în privința lui Banari Cătălin a fost suspendată condiționat cu un termen de probă de 1 an.

Acțiunea civilă înaintată de Burduja Serghei a fost admisă parțial, s-a încasat de la Banari Cătălin și Banari Liliana în mod solidar în beneficiul lui Burduja Sergiu prejudiciul material în sumă de 9950 lei.

2. Pentru a se pronunța în sensul enunțat, prima instanță a constatat că Banari Cătălin la data de 11 iunie 2018, ora exactă de către organul de urmărire penală nu a fost stabilită, cu scopul răpirii mijlocului de transport de model VW Passat, cu nr. de înmatriculare xxxxxxxx, care aparține lui Burduja Sergiu, a pătruns în garajul ultimului situată în satul Carahasani, r-nul xxxxx, de unde, fără scop de însușire, a răpit mijlocul de transport sus

menționat, pe care o perioadă de câteva ore la condus, după care l-a adus înapoi și l-a plasat în garaj.

Prima instanță a stabilit că, prin acțiunile sale intenționate Banari Cătălin a comis infracțiunea prevăzută de art. 192¹ alin.(2), lit. c) Cod penal, individualizată prin „răpirea mijlocului de transport fără scop de însușire, săvârșită prin pătrundere în garaj”.

3. Sentința a fost atacată cu apeluri de către:

3.1 Procurorul în Procuratura raionului Ștefan Vodă, Trofimov Serghei, prin care a solicitat casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care lui Banari Cătălin recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 192¹ alin. (1) Cod penal, să-i fie stabilită pedeapsa cu închisoare de 1 an și 8 luni.

În temeiul art. 90 Cod penal, pedeapsa închisorii să fie suspendată condiționat pe un termen de probă de 1 an.

În motivarea apelului declarat, procurorul a indicat că

- deși prima instanță la aplicarea pedepsei deși a indicat circumstanțe atenuante săvârșirea infracțiunii de către un minor, aceasta nu a făcut trimitere la prevederile art. 70 alin. (3) Cod penal;

3.2 Partea vătămată Burduja Serghei prin care a solicitat repunerea în termen, casarea sentinței, cu remiterea cauzei la rejudecare în prima instanță în alt complet de judecată, or admiterea integrală a acțiunii civile.

În motivarea apelului partea vătămată Burduja Serghei a invocat că:

- judecătorul care a examinat cauza în prima instanță urma să-și declare abținere dat fiind faptul că se află în relații de rudenie cu inculpatul Banari Cătălin;

- referitor la acțiunea civilă prima instanță nu a dat apreciere în totalitate certificatelor prezentate de către subsemnat în calitate de partea vătămată.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 februarie 2020 a fost respins ca fiind depus peste termen apelul declarat de partea vătămată și admis din alte motive apelul declarat de procuror, casată parțial sentința primei instanțe în partea stabilirii pedepsei și pronunțată în acest sens o nouă hotărâre, potrivit ordinii stabilite pentru prima instanță, prin care lui Banari Cătălin recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 192¹ alin. (2) lit. c) Cod penal, cu aplicare art. 70, 79 Cod penal, a-i stabilit o pedeapsă de 3 luni închisoare, cu executare în centre de detenție pentru minori și tineri. Conform art. 90 alin. (1) Cod penal, a fost suspendată condiționat executarea pedepsei pe o

perioadă de probațiune 1 an.

În rest au fost menținute celelalte dispoziții al sentinței.

4.1 *Instanța de apel a statuat că:* prima instanță a îndeplinit strict cerințele dispozițiilor art. 364¹ alin. (1) Cod de procedură penală, opțiunea primei instanțe privind judecarea cauzei potrivit procedurii enunțate, n-a fost viciată, în cadrul urmăririi penale n-au fost încălcate normele imperative din Codul de procedură penală, fapt ce condiționează concluzia că instanța de apel nu este în drept a reține o altă situație de fapt decât cea reținută în rechizitoriu și de către prima instanță.

La caz, instanța de apel a constatat, că prima instanță a respectat normele procesuale, a verificat complet, sub toate aspectele și în mod obiectiv circumstanțele cauzei și a dat probelor administrate în faza de urmărire penală, acceptate de inculpat, o apreciere legală din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, iar toate în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor, corect ajungând la concluzia privind vinovăția inculpatului Banari Cătălin în baza art. 192¹ alin.(2) lit. c) Cod penal.

Instanța de apel a reținut că sentința primei instanțe a fost contestată de către procuror în partea stabilirii pedepsei penale, însă ce ține de încadrarea juridică și vinovăție, sentința nu a fost atacată.

Potrivit apelului înaintat, procurorul a invocat ca temei de casare a sentinței faptul că, prima instanță incorect a individualizat aplicarea pedepsei, pedeapsa numită inculpatului fiind una prea aspră, nu s-a făcut trimitere la art. 70 alin. (3) Cod penal.

Analizând acest temei în raport cu motivele invocate în apel, instanța de apel a constatat că, motivul invocat și-a găsit confirmare la judecarea apelului declarat, fiind atestate temeuri de implicare a instanței de apel în sensul casării hotărârii contestate în partea individualizării și stabilirii pedepsei deoarece, or la stabilirea pedepsei instanța de fond nu a ținut cont de minoratul inculpatului la momentul comiterii infracțiunii, fiind o circumstanță excepțională.

Analizând sentința contestată, instanța de apel a reținut că, la stabilirea pedepsei inculpatului Banari Cătălin, prima instanță nu a soluționat corect chestiunea privind aplicarea prevederilor art. 79 alin. (3) Cod penal, sub aspectul că, minoratul este o circumstanță excepțională importantă și evidentă, ce se regăsește în speța dată.

Astfel, s-a indicat că din materialele dosarului rezultă că, Banari Cătălin la momentul comiterii infracțiunilor incriminate, era minor, iar prin

prisma prevederilor art. 79 alin. (1) Cod penal, minoratul reprezintă o circumstanță excepțională a cauzei, care trebuie luată în considerare în mod obligatoriu, la aplicarea pedepsei penale.

Instanța de apel a constatat că prima instanță a aplicat inculpatului o măsură de pedeapsă incomensurabilă cu persoana inculpatului, motiv pentru care în partea respectivă a sentinței atacate, s-a impus de a interveni, în sensul aplicării prevederilor art.70, art. 79 Cod penal, sub aspectul aplicării unei pedepse mai blânde decât cea prevăzută de lege.

Cu referire la apelul declarat de partea vătămată Burduja Serghei, instanța de apel a menționat că, partea vătămată Burduja Serghei a primit copia sentinței la data de 07.05.2019, contra semnătura conform recipisei anexate a dosar (f.d. 95).

Instanța de apel a constatat că apelul declarat de partea vătămată Burduja Serghei, nu poate fi repus în termen, întrucât nu au fost elucidate motivele întemeiate exhaustiv prevăzute de legiuitor la art. 403 Cod procedură penală.

5. *Decizia instanței de apel a fost atacată cu recurs ordinar*, de către partea vătămată Burduja Serghei, prin care invocând incidența pct. 6), 8) a dispozițiilor art. 427 Cod de procedură penală, a solicitat casarea sentinței primei instanțe și a deciziei instanței de apel, dispunerea rejudecării cauzei în prima instanță, s-au admiterea cerințelor în latura civilă, cu dispunerea încasării de la inculpat a prejudiciului material cauzat prin infracțiune, în mărime de 28950 lei.

5.1 *În susținerea recursului partea vătămată Burduja Serghei a invocat că:*

- instanța de apel nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele care au importanța pentru soluționarea cauzei;

- de către organul de urmărire penală și de către procurorul nu i-au fost explicate drepturile și obligațiile și nu i-a fost acordat și nu a beneficiat de avocat ales sau garantat de stat și nici nu i-a fost comunicat că poate beneficia de acest drept;

- i-a fost explicat de către procuror că îi va apăra drepturile sale de a-și recupera prejudiciul cauzat de către inculpatul Banari Cătălin;

- consideră că eroarea comisă de către organul de urmărire penală urma să fie corectat de către prima instanță și să i se explice și să-i acorde un avocat;

- instanța de judecată nu i-a explicat care sunt temeiurile de recuzare și nici drepturile procesuale în parte nu i-au fost explicate în ședința de judecată;

- fiind un cetățean simplu de la sat nici nu cunoștea ce ar însemna cuvântul “recuzare” și nici la ce etapă în cadrul examinării cauzei este posibil de a fi invocat;

- drepturile de care beneficiază în calitate de parte vătămată, nu lea documentat și i-au fost explicate de către un avocat ales, când dosarul penal se afla pe rol în examinare la Curtea de Apel Chișinău, iar în consecință a înțeles ca de fapt toate drepturile sale prevăzute de Constituția Republicii Moldova, Codul de procedură penală și Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertății Fundamentale i-au fost inculcate;

- consideră că judecătorul xxxxxx în temeiul art.34 alin.(1) Cod de procedură penală în cazul în care există circumstanțe prevăzute la art.33, judecătorul este obligat să facă declarație de abținere de la judecarea cauzei, deoarece acesta este în grad de rudenie cu inculpatul Banari Cătălin;

- mama inculpatului pe nume: Liliana Banari trăiește cu Medrigan Iurii (au și un copil împreună). Medrigan Serghei este unchiul lui Medrigan Iurie. Medrigan Serghei este căsătorit cu Iulia care este - sora judecătorului Nașco Ion;

- din motiv că judecătorul nu și-a luat abținere de la judecarea cauzei și la momentul examinării cauzei, nu a beneficiat de asistență juridică-avocat, iar din partea procurorului nu a beneficiat de o asistență/protecție adecvată-competentă, în consecință nu s-a pus în discuție gradul de rudenie dintre inculpat și judecător;

- după pronunțarea soluției de către prima instanță, procurorul expunându-și dezacordul verbal față de sentința pronunțată l-a asigurat că va înainta apel la Curtea de Apel Chișinău prin care v-a solicita o pedeapsa mai mare și admiterea prejudiciului material cauzat lui care a fost solicitat în ședința de judecată. Ulterior a primit prin poștă citație la ședința de judecată pentru Curtea de Apel Chișinău unde a și luat cunoștință cu apelul procurorului;

- prin apelul înaintat, procurorul motivează schimbarea pedepsei mai aspre dar de fapt solicită aplicarea art. 90 Cod penal;

- cererea de apel care a considerat-o și a fost asigurat de acuzatorul de stat ca o va înainta în interesele sale și în interesele justiției de a fi pedepsit inculpatul, de fapt și de drept a fost declarat în favoarea inculpatului ceea ce contribuie la dezvoltarea în rândul cetățenilor a sentimentului că pot beneficia de o protecție din partea reprezentantului-statului și curma

încrederea infractorilor în faptul, că nu vor fi pedepsiți dur;

- nu este de acord cu motivele invocate în decizia Curții de Apel Chișinău precum ca nu a solicitat repunerea în termen, nu corespunde realității deoarece a solicitat la pct.2 din cererea de apel - repunerea în termen, iar în motivarea apelului a specificat și motivele de ce a fost omis termenul de declarare a apelului;

- în calitate de parte vătămată consideră neîntemeiată poziția instanțelor de judecată de a-i respinge pretenția de încasare a sumei de 19000 lei confirmată prin certificatul nr. 165 din 27.03.2019(f.d.79).

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal conchide că acesta este inadmisibil, din următoarele considerente.

În speță se constată că recurentul s-a conformat prevederilor art. 422 Cod de procedură penală și a declarat recurs ordinar în termen.

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 1) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că recursul declarat nu îndeplinește cerințele de conținut, prevăzute de art. 429 și 430 Cod de procedură penală.

În acest sens, Colegiul penal subliniază că un apel declarat peste termen nu poate fi considerat un apel nedeclarat, astfel încât părții care n-a utilizat apelul în termenul prevăzut de art. 402 Cod de procedură penală, nu i se poate îngrași dreptul de a declara recurs împotriva deciziei instanței de apel cu privire la soluția de respingere a apelului ca fiind declarat peste termen. Dacă însă, critică decizia, indicând alte temeiuri, recursul este inadmisibil din motiv că nu îndeplinește cerințele de conținut.

Astfel, Colegiul penal notează că conform deciziei instanței de apel, apelul declarat de partea vătămată Burduja Sergiu a fost respins ca fiind depus peste termen (f.d. 195) fiind admis apelul declarat de procuror și casată parțial sentința în partea stabilirii pedepsei, iar din textul recursului declarat de către inculpat rezultă că acesta nu solicită repunerea în termen a cererii de apel, și nu critică decizia instanței de apel privind respingerea apelului ca fiind depus peste termen, manifestându-și însă dezacordul cu compatibilitatea judecătorului din prima instanță de a participa la judecarea prezentei cauze, precum și dezacordul cu soluția primei instanțe în partea pedepsei și în latura civilă a cauzei.

Subsidiar la cele menționate, Colegiul penal reține că instanța de apel,

corect a motivat soluția de respingere a apelului declarat ca fiind depus peste termen, ținând cont în deplină măsură de prevederile art. 402-404 Cod de procedură penală, soluție pe care instanța de recurs și-o însușește pe deplin, luând în considerare și faptul că verificând hotărârea atacată în raport cu prevederile art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, temeiuri de casare a hotărârii atacate nu s-au identificat.

Mai mult, Colegiul penal notează că, o astfel de soluție este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul articolului 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea apelului/recursului ar împiedica rămânerea irevocabilă, ca urmare a expirării termenului de atac, a hotărârii judecătorești emise în instanța de fond și ar leza, în acest mod, principiul securității raporturilor juridice.

În hotărârea CtEDO pronunțată în cauza Ponomariov vs Ucraina (03 aprilie 2008) Curtea Europeană a notat că, deși în speță nu era vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe noi descoperite, ci de redeschiderea unui proces prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși, reînnoirea acestui termen pentru motive neconvingătoare, reprezintă o decizie care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

De asemenea, Colegiul penal mai invocă că decizia instanței de apel corespunde și cu jurisprudența CtEDO în hotărârea pronunțată în cauza Bodiu vs. Republica Moldova din 18 iunie 2019 (cererea nr. 7516/10), în care Curtea a statuat că admiterea cererii de recurs după o perioadă de timp considerabilă și în absența oricărei explicații plauzibile cu privire la motivul pentru care partea s-a aflat în imposibilitate de a se adresa mai devreme, s-a soldat cu ignorarea unui întreg proces judiciar, și în consecință s-a constatat încălcarea principiului securității raporturilor juridice și a dreptului la un proces echitabil garantat de art. 6§1 CEDO.

Prin urmare, Colegiul penal atestă că recursul declarat de partea vătămată Burduja Sergiu nu îndeplinește cerințele de conținut prevăzute de art. 430 Cod de procedură penală, or acesta nu critică soluția instanței de apel în privința respingerii apelului ca fiind declarat peste termen.

7. În consecință, Colegiul penal a constatat că soluția adoptată de către instanța de apel este legală și întemeiată, iar recursul declarat de

partea vătămată Burduja Sergiu este inadmisibil, din motiv că nu îndeplinește cerințele de conținut prevăzute de art. 430 Cod de procedură penală.

8. În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (1), (2) pct. 1) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către partea vătămată Burduja Sergiu împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 februarie 2020, în cauza penală în privința lui **Banari Cătălin xxxxx**, deoarece recursul nu îndeplinește cerințele de conținut prevăzute în art. 430 Cod de procedură penală.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **30 decembrie 2020**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Boico Victor

Toma Nadejda